ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин
27 серпня 2025 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Європейські інституції та грантово-проєктна політика ЄС»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»
спеціалізація С1.02 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
27 серпня 2025 р.,
протокол № 8

Завідувач кафедри
Ірина ГРАБЧУК

Гарант освітньої програми
Ірина АБРАМОВА

Розробник: доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту АБРАМОВА Ірина

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Європейські інституції та грантово-проєктна політика ЄС**» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» спеціалізації С1.02 «Міжнародні економічні відносини» освітня програма «Міжнародні економічні відносини» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2025 р., протокол № 8.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма здобуття вищої освіти</td><td>заочна форма здобуття вищої освіти</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td>Галузь знань
С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="5">Спеціальність
С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td>2</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>3</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 9
самостійної роботи – 16</td><td rowspan="11">Освітній ступінь «магістр»</td><td>24 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>96 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Європейські інституції та грантово-проєктна політика ЄС» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань та практичних компетентностей щодо інституційної структури Європейського Союзу, механізмів формування та реалізації політик ЄС, а також використання грантово-проєктних інструментів ЄС для розвитку міжнародного співробітництва, європейської інтеграції, освітніх, наукових, соціально-економічних та управлінських ініціатив.

Завдання навчальної дисципліни:

– розкрити інституційну структуру Європейського Союзу, повноваження та функції Європейської Комісії, Європейського Парламенту, Ради Європейського Союзу, Європейської Ради, Суду ЄС, Європейського центрального банку та інших інституцій у формуванні й реалізації політик ЄС;

– сформувати розуміння механізмів ухвалення рішень у Європейському Союзі та їхнього впливу на визначення стратегічних пріоритетів, фінансових інструментів і напрямів підтримки держав-членів, країн-кандидатів та партнерських країн;

– ознайомити здобувачів із системою багаторічного фінансового планування ЄС, структурою бюджету ЄС, основними фондами, програмами та інструментами фінансової підтримки у сферах освіти, науки, інновацій, регіонального розвитку, цифровізації, довкілля, підприємництва та міжнародного співробітництва;

– розкрити зміст грантово-проєктної політики ЄС як інструменту реалізації європейських стратегій, посилення конкурентоспроможності, інституційної спроможності, сталого розвитку та європейської інтеграції;

– сформувати здатність аналізувати пріоритети програм ЄС у контексті потреб України, територіальних громад, закладів освіти, наукових установ, бізнесу, громадських організацій та інших учасників міжнародного співробітництва;

– розвинути вміння інтерпретувати стратегічні, програмні та нормативні документи ЄС, що визначають умови участі у грантових і проєктних ініціативах, з урахуванням євроінтеграційних зобов’язань України;

– сформувати розуміння ролі програм ЄС, зокрема Erasmus+, Horizon Europe, Creative Europe, LIFE, Interreg, Digital Europe та інших інструментів, у розвитку міжнародних економічних відносин, людського капіталу, інноваційної діяльності та міжсекторального партнерства;

– навчити здобувачів оцінювати відповідність потенційних ініціатив стратегічним цілям, тематичним пріоритетам і очікуваним результатам програм ЄС;

– розвинути здатність визначати інституційні, економічні, соціальні та

управлінські ефекти участі українських суб'єктів у програмах і проєктах Європейського Союзу;

– сформувати навички аналітичного обґрунтування ролі грантово-проєктної політики ЄС у поглибленні європейської інтеграції України, розвитку міжнародного партнерства та модернізації економічних і управлінських процесів.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини»:

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК10. Здатність ініціювати, розробляти, обґрунтовувати та управляти міжнародними проєктами і програмами, зокрема в межах грантового фінансування ЄС, інших міжнародних донорських інституцій, із забезпеченням стратегічної доцільності, фінансової ефективності, прозорості та підзвітності їх реалізації.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»:

РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.

РН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

РН15. Розробляти, структурувати та презентувати грантові заявки і міжнародні проєкти відповідно до вимог програм ЄС, інших міжнародних донорських організацій, здійснювати фінансове планування, бюджетування, моніторинг, оцінювання результативності та підготовку звітності з використанням сучасних цифрових інструментів управління проєктами.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

- *керування часом:* уміння справлятися із завданнями вчасно;

- *гнучкість і адаптивність:* гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;

- *особисті якості:* креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1
Змістовий модуль 1
ІНСТИТУЦІЙНА СИСТЕМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИК ЄС

Тема 1. Європейський Союз як інституційна та політико-економічна система (ЗК5, СК1, РН2, РН6)

1. Історичні передумови формування Європейського Союзу.
2. Європейська інтеграція як процес поглиблення економічного, політичного та інституційного співробітництва.
3. Цінності, принципи та правові засади функціонування Європейського Союзу.
4. ЄС як суб’єкт міжнародних економічних відносин.
5. Спільний ринок ЄС: свобода руху товарів, послуг, капіталу та робочої сили.
6. Інституційна спроможність ЄС у забезпеченні сталого розвитку, конкурентоспроможності та економічної безпеки.
7. Україна в системі європейської інтеграції: статус, зобов’язання та перспективи.

Тема 2. Основні інституції Європейського Союзу та їх роль у формуванні політик ЄС (ЗК5, СК1, РН4, РН6)

1. Європейська Рада як інституція стратегічного політичного керівництва ЄС.
2. Європейська Комісія: функції, повноваження та роль у розробленні політик і програм ЄС.
3. Європейський Парламент у системі демократичного представництва та контролю.
4. Рада Європейського Союзу як інституція узгодження позицій держав-членів.
5. Суд Європейського Союзу та забезпечення дотримання права ЄС.

6. Європейський центральний банк та інституційне забезпечення валютно-фінансової політики ЄС.
7. Консультативні та спеціалізовані органи ЄС: Європейський економічний і соціальний комітет, Комітет регіонів, Рахункова палата ЄС.

Тема 3. Механізми ухвалення рішень і реалізації політик Європейського Союзу (ЗК5, СК1, РН2, РН4, РН6)

1. Система компетенцій ЄС: виключні, спільні та підтримувальні повноваження.
2. Законодавчі процедури ЄС: звичайна та спеціальні процедури ухвалення рішень.
3. Роль інституцій ЄС у формуванні стратегічних пріоритетів розвитку.
4. Програмні та стратегічні документи ЄС як основа реалізації політик.
5. Механізми координації політик між ЄС, державами-членами та партнерськими країнами.
6. Принципи субсидіарності, пропорційності, прозорості та підзвітності в управлінні ЄС.
7. Вплив рішень ЄС на розвиток міжнародних економічних відносин України.

Тема 4. Основні напрями політик ЄС у контексті міжнародного співробітництва та розвитку (ЗК5, СК1, РН5, РН6)

1. Економічна, торговельна та конкурентна політика ЄС.
2. Регіональна політика та політика згуртованості ЄС.
3. Інноваційна, науково-дослідна та освітня політика ЄС.
4. Цифрова політика ЄС та розвиток єдиного цифрового ринку.
5. Європейський зелений курс і політика сталого розвитку.
6. Політика розширення ЄС і підтримка країн-кандидатів.
7. Зовнішня політика ЄС, політика сусідства та міжнародна технічна допомога.

Змістовий модуль 2
ГРАНТОВО-ПРОЄКТНА ПОЛІТИКА ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Тема 5. Бюджет ЄС, багаторічне фінансове планування та інструменти підтримки розвитку (ЗК5, СК1, РН5, РН6)

1. Бюджет ЄС: структура, джерела формування та напрями використання.
2. Багаторічна фінансова рамка ЄС як основа планування програм і фондів.
3. Принципи фінансування політик ЄС: доданість, результативність, партнерство та підзвітність.
4. Основні фонди та фінансові інструменти ЄС.

5. Інструменти підтримки держав-членів, країн-кандидатів і партнерських країн.
6. Фінансова допомога ЄС Україні в умовах європейської інтеграції та повоєнного відновлення.
7. Взаємозв'язок бюджету ЄС, стратегічних пріоритетів і грантово-проєктної політики.

Тема 6. Програми ЄС у сфері освіти, науки, інновацій, культури, цифровізації та сталого розвитку (ЗК5, СК10, РН2, РН6), (РН15 – щодо ключових вимог програм ЄС**)**

1. Erasmus+ як програма розвитку освіти, академічної мобільності та міжнародного партнерства.
2. Horizon Europe як інструмент підтримки науки, інновацій і дослідницьких консорціумів.
3. Creative Europe у розвитку культурного, креативного та медійного секторів.
4. LIFE як програма підтримки екологічної політики, кліматичних дій і сталого розвитку.
5. Digital Europe та підтримка цифрової трансформації економіки й управління.
6. Interreg і програми транскордонного, транснаціонального та міжрегіонального співробітництва.
7. Роль програм ЄС у розвитку людського капіталу, інституційної спроможності та міжнародних економічних відносин.

Тема 7. Грантово-проєктна політика ЄС у системі європейської інтеграції України (ЗК5, СК1, СК10, РН4, РН6), (РН15 – щодо врахування умов участі та пріоритетів програм ЄС**)**

1. Грантово-проєктна політика ЄС як інструмент реалізації європейських стратегій.
2. Участь України у програмах ЄС: правові, інституційні та організаційні передумови.
3. Узгодження національних пріоритетів України з тематичними пріоритетами програм ЄС.
4. Роль органів публічної влади, закладів освіти, наукових установ, бізнесу та громадських організацій у реалізації програм ЄС.
5. Проєктні ініціативи ЄС як механізм розвитку міжнародного партнерства та міжсекторальної взаємодії.
6. Інституційні, економічні, соціальні та управлінські ефекти участі українських суб'єктів у програмах ЄС.
7. Виклики участі України у грантово-проєктній політиці ЄС: спроможність, конкуренція, сталість, відповідність пріоритетам.

Тема 8. Пріоритети реалізації політик ЄС (ЗК5, СК10, РН2, РН4, РН5, РН6, РН15

1. Аналіз стратегічних, програмних і нормативних документів ЄС у контексті грантово-проєктної діяльності.
2. Обґрунтування доданої європейської цінності проєктних ініціатив.
3. Визначення потенційного впливу програм ЄС на розвиток міжнародного співробітництва.
4. Аналітичне представлення результатів участі у програмах ЄС для організацій, громад, бізнесу та освітніх установ.
5. Перспективи розвитку грантово-проєктної політики ЄС у контексті європейської інтеграції та повоєнного відновлення України.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Інституційна система Європейського Союзу та механізми формування політик ЄС								
Тема 1. Європейський Союз як інституційна та політико-економічна система	19	3	4	12	-	-	-	-
Тема 2. Основні інституції Європейського Союзу та їх роль у формуванні політик ЄС	19	3	4	12	-	-	-	-
Тема 3. Механізми ухвалення рішень і реалізації політик Європейського Союзу	18	3	3	12	-	-	-	-
Тема 4. Основні напрями політик ЄС у контексті міжнародного співробітництва та розвитку	18	3	3	12	-	-	-	-
Модульний контроль 1	1	–	1	–	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	75	12	15	48	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Грантово-проєктна політика ЄС як інструмент європейської інтеграції та міжнародного співробітництва								
Тема 5. Бюджет ЄС, багаторічне фінансове планування та інструменти підтримки розвитку	19	3	4	12	-	-	-	-
Тема 6. Програми ЄС у сфері освіти, науки, інновацій, культури, цифровізації та сталого розвитку	19	3	4	12	-	-	-	-

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 7. Грантово-проєктна політика ЄС у системі європейської інтеграції України	18	3	3	12	-	-	-	-
Тема 8. Пріоритети реалізації політик ЄС	18	3	3	12	-	-	-	-
Модульний контроль 2	1	–	1	–	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	75	12	15	48	-	-	-	-
ВСЬОГО	150	24	30	96	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Інституційна система Європейського Союзу та механізми формування політик ЄС			
1	Європейський Союз як інституційна та політико-економічна система	4	-
2	Основні інституції Європейського Союзу та їх роль у формуванні політик ЄС	4	-
3	Механізми ухвалення рішень і реалізації політик Європейського Союзу	3	-
4	Основні напрями політик ЄС у контексті міжнародного співробітництва та розвитку	3	-
5	Модульний контроль 1	1	-
Змістовий модуль 2. Грантово-проєктна політика ЄС як інструмент європейської інтеграції та міжнародного співробітництва			
6	Бюджет ЄС, багаторічне фінансове планування та інструменти підтримки розвитку	4	-
7	Програми ЄС у сфері освіти, науки, інновацій, культури, цифровізації та сталого розвитку	4	-
8	Грантово-проєктна політика ЄС у системі європейської інтеграції України	3	-
9	Пріоритети реалізації політик ЄС	3	-
10	Модульний контроль 2	1	-
	РАЗОМ	30	-

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Інституційна система Європейського Союзу та механізми формування політик ЄС			
1	**Тема 1. Європейський Союз як інституційна та політико-економічна система** 1. Підготовка аналітичного огляду щодо етапів формування Європейського Союзу та їх впливу на розвиток міжнародних економічних відносин. 2. Аналіз місця України в системі європейської інтеграції: статус, зобов'язання та перспективи.	12	-
2	**Тема 2. Основні інституції Європейського Союзу та їх роль у формуванні політик ЄС** 1. Порівняльна характеристика повноважень Європейської Комісії, Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу. 2. Аналіз ролі Європейського інвестиційного банку у фінансуванні розвитку та підтримці країн-партнерів ЄС.	12	-
3	**Тема 3. Механізми ухвалення рішень і реалізації політик Європейського Союзу** 1. Дослідження процедур ухвалення рішень у ЄС та їх впливу на формування стратегічних пріоритетів розвитку. 2. Аналіз принципів субсидіарності, пропорційності, прозорості та підзвітності в управлінні ЄС.	12	-
4	**Тема 4. Основні напрями політик ЄС у контексті міжнародного співробітництва та розвитку** 1. Підготовка аналітичної довідки щодо однієї з ключових політик ЄС: регіональної, цифрової, інноваційної, освітньої, екологічної або торговельної. 2. Визначення впливу політик ЄС на розвиток міжнародного співробітництва України.	12	-
Змістовий модуль 2. Грантово-проєктна політика ЄС як інструмент європейської інтеграції та міжнародного співробітництва			
5	**Тема 5. Бюджет ЄС, багаторічне фінансове планування та інструменти підтримки розвитку** 1. Аналіз структури бюджету ЄС та основних напрямів фінансування політик Європейського Союзу. 2. Дослідження ролі багаторічної фінансової рамки ЄС у плануванні програм і фондів підтримки розвитку.	12	-
6	**Тема 6. Програми ЄС у сфері освіти, науки, інновацій, культури, цифровізації та сталого розвитку** 1. Порівняльний аналіз програм Erasmus+, Horizon Europe, Creative Europe, LIFE, Digital Europe та Interreg за цілями, пріоритетами й потенційними учасниками. 2. Визначення можливостей участі українських закладів освіти, наукових установ, громад і бізнесу в програмах ЄС.	12	-

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
7	**Тема 7. Грантово-проєктна політика ЄС у системі європейської інтеграції України** 1. Аналіз ролі грантово-проєктної політики ЄС у підтримці європейської інтеграції, інституційної спроможності та повоєнного відновлення України. 2. Визначення основних викликів участі українських суб'єктів у програмах ЄС: спроможність, конкуренція, сталість, відповідність пріоритетам.	12	-
8	**Тема 8. Пріоритети реалізації політик ЄС** 1. Аналіз відповідності обраної проєктної ідеї стратегічним цілям, тематичним пріоритетам і очікуваним результатам однієї з програм ЄС. 2. Підготовка короткого аналітичного обґрунтування доданої європейської цінності потенційної проєктної ініціативи.	12	-
	РАЗОМ	**96**	-

7. Індивідуальні самостійні завдання

Під час опанування блоку самостійної роботи здобувачі мають виконати індивідуальне завдання у вигляді аналітичного дослідження на тему: **«Інституційно-програмне обґрунтування участі українських суб'єктів у програмах Європейського Союзу»**.

Метою індивідуального завдання є формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок аналізу інституційної системи ЄС, стратегічних пріоритетів європейських політик, програмних документів і грантово-проєктних інструментів ЄС у контексті розвитку міжнародного співробітництва та європейської інтеграції України.

Обов'язкові структурні елементи індивідуального завдання:

– назва обраної програми або фінансового інструменту ЄС;

– характеристика мети, завдань і ключових пріоритетів програми;

– визначення інституцій ЄС, відповідальних за формування, адміністрування або реалізацію відповідної програми;

– аналіз зв'язку програми з основними політиками ЄС: освітньою, науково-інноваційною, цифровою, регіональною, екологічною, підприємницькою, соціальною або політикою розширення;

– характеристика потенційних учасників програми: заклади освіти, наукові установи, органи публічної влади, територіальні громади, бізнес-структури, громадські організації, міжнародні партнери;

– визначення можливостей участі українських суб'єктів у відповідній програмі ЄС;

– аналіз відповідності програми потребам європейської інтеграції України, повоєнного відновлення, розвитку людського капіталу, інституційної спроможності або міжнародного економічного співробітництва;

– обґрунтування потенційної проєктної ідеї, яка могла б бути реалізована в межах обраної програми ЄС;

– визначення очікуваних інституційних, економічних, соціальних, освітніх, наукових або управлінських ефектів від реалізації такої ініціативи;

– формулювання висновків щодо ролі обраної програми ЄС у поглибленні міжнародного співробітництва та європейської інтеграції України.

Індивідуальне завдання виконується у формі аналітичної роботи обсягом 8–12 сторінок та презентації основних результатів дослідження. За погодженням із викладачем індивідуальне завдання може бути підготовлене у формі аналітичної довідки, презентаційного проєкту, порівняльної таблиці програм ЄС або концептуального обґрунтування участі конкретної організації, громади, закладу освіти чи бізнес-структури у програмі ЄС.

Підготовлені матеріали подаються викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до екзамену. Захист індивідуального самостійного завдання здійснюється у формі публічної презентації з елементами обговорення, аргументації вибору програми ЄС та оцінювання доцільності запропонованої проєктної ініціативи.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Практичні методи (виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, написання есе, підготовка доповідей)
РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.	
РН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.	

Результат навчання	Методи навчання
РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.	
РН15. Розробляти, структурувати та презентувати грантові заявки і міжнародні проєкти відповідно до вимог програм ЄС, інших міжнародних донорських організацій, здійснювати фінансове планування, бюджетування, моніторинг, оцінювання результативності та підготовку звітності з використанням сучасних цифрових інструментів управління проєктами.	

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
РН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.	
РН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.	
РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.	
РН15. Розробляти, структурувати та презентувати грантові заявки і міжнародні проєкти відповідно до вимог програм ЄС, інших міжнародних донорських організацій, здійснювати фінансове планування, бюджетування, моніторинг, оцінювання результативності та підготовку звітності з використанням сучасних цифрових інструментів управління проєктами.	

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів

навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

– поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми здобуття вищої освіти;

– поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі написання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	**100**
Для здобувача заочної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	-
Виконання завдань підсумкового контролю	-
Підсумкова семестрова оцінка	**-**

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	45	-
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	15	-
Разом за виконання завдань поточного контролю	**60**	**-**

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виступи на заняттях	15	-
Участь у дискусії, обговорення питань	15	-
Виконання практичних та ситуаційних завдань, вправ	15	-
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	**45**	**-**

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$Р_{НЗ} = \sum(Р_i \times ВК_i) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $Р_{НЗ}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$Р_i$ – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

$ВК_i$ – ваговий коефіцієнт за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$К_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача денної форми здобуття вищої освіти	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	**40**

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача заочної форми здобуття вищої освіти семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 25–35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у

наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Європейський Союз	European Union
2	Європейська інтеграція	European integration
3	Інституції Європейського Союзу	Institutions of the European Union
4	Європейська Комісія	European Commission
5	Європейський Парламент	European Parliament
6	Рада Європейського Союзу	Council of the European Union
7	Європейська Рада	European Council
8	Суд Європейського Союзу	Court of Justice of the European Union
9	Європейський центральний банк	European Central Bank
10	Європейський інвестиційний банк	European Investment Bank
11	Політики ЄС	EU policies
12	Право Європейського Союзу	European Union law
13	Бюджет Європейського Союзу	EU budget
14	Багаторічна фінансова рамка	Multiannual Financial Framework
15	Фінансові інструменти ЄС	EU financial instruments
16	Грант	Grant
17	Грантове фінансування	Grant funding
18	Грантово-проєктна політика ЄС	EU grant and project policy
19	Програми Європейського Союзу	European Union programmes
20	Проєктна ініціатива	Project initiative
21	Проєктна пропозиція	Project proposal
22	Аплікаційна форма	Application form
23	Країна-кандидат	Candidate country
24	Міжнародне співробітництво	International cooperation
25	Партнерство	Partnership
26	Стейкхолдери	Stakeholders
27	Цільова група	Target group
28	Бенефіціар	Beneficiary
29	Додана європейська цінність	European added value
30	Інституційна спроможність	Institutional capacity
31	Сталий розвиток	Sustainable development
32	Регіональна політика ЄС	EU regional policy
33	Політика згуртованості ЄС	EU cohesion policy
34	Політика розширення ЄС	EU enlargement policy
35	Європейський зелений курс	European Green Deal

12. Рекомендована література

Основна література

1. Основи зовнішньої політики Європейського Союзу : навчальний посібник / Н. А. Вінникова, Є. М. Солових, В. П. Солових, Т. М. Анакіна, Л. О. Чернишова ; за заг. ред. Л. В. Новікової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 144 с. https://karazin.ua/storage/static-content/source/documents/vydavnytstvo/2022/navchalni-vydannia/Vinnikova_.pdf

2. Грант: керівництво до дії : посібник / О. Ващук, О. Торбас, В. Лемещенко-Лагода, А. Сімахова, А. Мандич ; за заг. ред. В. Лемещенко-Лагоди, А. Сухіх. Запоріжжя : ФОП Однорог Т. В., 2024. 114 с. URL: https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/grant_kerivnycztvo_do_diyi_posibnyk_240126_102053.pdf

3. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. Вид. 11-те, змінене і допов. Харків : Право, 2024. 488 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=5374&download_id=1874.

4. Абрамова І. В. Євроінтеграційні імперативи трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад : монографія. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “БукДрук”», 2024. 290 с. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15663514

5. Абрамова І. В., Поплавський П. Г. Фінансування міжнародних грантових угод у сферах науки та інновацій через призму декомпозиційної моделі. Бізнес Інформ. 2024. № 4. С. 26–31. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-26-31.

Допоміжна література

1. Грицишен Д. О., Абрамова І. В. Формування та реалізації фінансових механізмів ЄС щодо сталого розвитку сільських громад. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2024. № 20. С. 67–78. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.8.

2. Грицишен Д. О., Поплавський П. Г. Аналіз бюджету ЄС для фінансування досліджень та інновацій. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2024. № 20. С. 79–85. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.9.

3. Договір про Європейський Союз : консолідована редакція. Official Journal of the European Union. 2016. C 202. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016M/TXT.

4. Договір про функціонування Європейського Союзу : консолідована редакція. Official Journal of the European Union. 2016. C 202. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT.

5. Європейська інтеграція : навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / уклад. Н. В. Кузьминчук, Т. П. Шуба, В. І. Ляшевська. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 48 с. https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18152

6. Каплинський О. В. Програма ЄС із досліджень та інновацій «Горизонт Європа»: можливості для української науки. Підприємництво та інновації. 2023. № 29. С. 14–21. URL: https://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/35192.pdf

7. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Європейського Союзу : підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 384 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Finansovi-systemy-krayin-YES.2022.Karlin.pdf

8. Кобеля-Звір М. Я. Грантові програми Європейського Союзу для України в умовах війни. Підприємництво і торгівля. 2024. № 40. С. 56–66. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-40-08. URL: https://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1575

9. Кобеля-Звір М. Я. Грантові програми транскордонного співробітництва: можливості, перспективи, перепони. Економічний простір. 2023. № 186. С. 44–48. DOI: https://doi.org/10.32782/2224-6282/186-8. URL: https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1289

10. Мороз Ю., Романчук Л., Абрамова І. Особливості фінансування розвитку сільських громад та територій коштом спільного бюджету ЄС. Society and Security. 2024. № 2–3(3). С. 9–18. DOI: https://doi.org/10.26642/sas-2024-2-3(3)-9-18.

11. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка : монографія / за ред. О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник, Н. І. Горбаль. Львів : Міські інформаційні системи, 2021. 190 с. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/378d3325-1ef6-483f-b0be-50e8be56a685/Monograph.pdf

12. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 360 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=2525&download_id=1496

13. Про встановлення багаторічної фінансової рамки на 2021–2027 роки : Регламент Ради (ЄС, Євратом) 2020/2093 від 17.12.2020, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj/eng.

14. Про заснування Erasmus+ – програми Союзу у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2021/817 від 20.05.2021, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj/eng.

15. Про заснування Horizon Europe – рамкової програми досліджень та інновацій : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2021/695 від 28.04.2021, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj/eng.

16. Про заснування інструменту Ukraine Facility : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2024/792 від 29.02.2024, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj/eng.

17. Про заснування програми «Креативна Європа» на 2021–2027 роки : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2021/818 від 20.05.2021, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj/eng.

18. Про заснування програми «Цифрова Європа» (Digital Europe) : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2021/694 від 29.04.2021, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj/eng.

19. Про заснування програми з довкілля та кліматичних дій (LIFE) : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2021/783 від 29.04.2021, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj/eng.

20. Про спеціальні положення щодо цілі «Європейське територіальне співробітництво» (Interreg), що підтримується Європейським фондом регіонального розвитку та інструментами зовнішнього фінансування : Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2021/1059 від 24.06.2021, зі змінами. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj/eng.

21. Romanchuk L., Abramova I., Moroz Yu., Poplavskyi P., Svitlyshyn I. Funding for sustainable development of rural communities: European experience. Agricultural and Resource Economics. 2024. Vol. 10, No. 4. P. 203–234. DOI: https://doi.org/10.51599/are.2024.10.04.09.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. EUR-Lex – офіційна база законодавства, установчих договорів та інших правових актів ЄС. URL: https://eur-lex.europa.eu/.

2. Офіційний портал Європейського Союзу. Інституції та органи ЄС. URL: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies_en.

3. EU Funding & Tenders Portal – портал конкурсів, фінансування та тендерів ЄС. URL: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/.

4. Європейська Комісія. Довгостроковий бюджет ЄС на 2021–2027 роки та NextGenerationEU. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_en.

5. Erasmus+ Programme Guide – офіційний довідник щодо пріоритетів, умов участі та фінансування програми Erasmus+. URL: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide.

6. Європейська Комісія. Програма Horizon Europe. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en.

7. Європейська Комісія. Програма Creative Europe. URL: https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/about-the-creative-europe-programme.

8. Європейське виконавче агентство з питань клімату, інфраструктури та довкілля (CINEA). Програма LIFE. URL: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en.

9. Європейська Комісія. Програма Digital Europe. URL: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme.

10. Європейська Комісія. Європейське територіальне співробітництво – Interreg. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/cooperation/european-territorial_en.

11. Європейська Комісія. Інструмент підтримки України Ukraine Facility. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/ukraine-facility_en.

12. CORDIS – інформаційний ресурс Європейської Комісії про дослідницькі проєкти ЄС та їх результати. URL: https://cordis.europa.eu/projects.